

סיור בעקבות דמותו של מנחם בגין בירושלים

מחוז ירושלים

כתב: יצחק אריאל

עריכה ועיבוד: זיוה בן ברוך, חדווה בן סיני ורונית בין

עריכה לשונית: אפרת חבה

"לא בזכות הכוח שבנו לארץ אבותינו, שבנו אליה בכוח הזכות"

(מתוך: נאום שנשא בגין בכנסת באפריל 1958)

רעיון מרכזי

הסיור בירושלים בעקבות ראש הממשלה מנחם בגין הוא סיור משמעותי ביותר. פרקים מכווננים בתולדות חייו של בגין – המנהיג הציוני של בית"ר, מפקד המחתרת, איש האופוזיציה הממתין בסבלנות רבה להובלת הממשלה, ראש הממשלה השישי למדינת ישראל, האיש הרגיש המסתגר בביתו בשכונת יפה נוף בעשור האחרון לחייו – טמונים בסמטותיה של העיר ירושלים ובמבניה, במיוחד במרכז המנציח את פועלו.

תיאור ההליכה במסלול

את הסיור נתחיל במרכז מורשת בגין (1) ברחוב ש"א נכון 6. משם נמשיך בהליכה לכיוון צפון-מערב לאורך 400 מטרים לשכונת משכנות שאננים. בקצה העליון של השכונה, ניצבת טחנת הקמח במשכנות שאננים (2). מכאן נלך לגן בלומפילד, ממערבה של משכנות שאננים, ונחצה אותו לכיוון צפון. נגיע לרחוב אלימלך אדמוני ונפסע בו לכיוון מערב עד רחוב דוד המלך, ובו נפנה צפונה ונעצור בכניסה למרכז ימק"א, מול מלון המלך דוד (3). נתקדם ברחוב דוד המלך 60 מטר צפונה למפגש עם רחוב אברהם לינקולן. ברחוב לינקולן נפנה מערבה ונצעד 400 מטר עד לרחוב קרן היסוד. ברחוב קרן היסוד נצעד צפונה לאורך 500 מטר עד למיזוג הרחוב עם רחוב המלך ג'ורג'. נמשיך צפונה לאורך 200 מטר עד בית פרומין (4) ברחוב קינג ג'ורג' 24. מכאן ניסע לכניסה הראשית להר הרצל, לקברו של ז'בוטינסקי (5), הממוקם בחלקו המערבי

של הר הרצל (יש לעקוב אחרי שלטי ההכוונה לקבר). נחזור לכניסה הראשית להר הרצל ומשם נצעד בשדרות הרצל לכיוון צפון-מזרח לאורך 150 מטר. נפנה מערבה לשכונת יפה נוף, לרחוב פרחי חן פינת רחוב שלמה צמת. במפגש הרחובות פרחי חן ושלמה צמת, ברחוב שלמה צמת 1, עומד ביתו של מנחם בגין (6). נלך 100 מטר ברחוב דוד מרדכי מאיר לגן אוסטרליה (7), שם נערוך מעגל של"ח, סיכום וסיום הסיור.

אפשרות נוספת היא לסיים את הסיור בהר הזיתים, בקברו של מנחם בגין (8). לצורך כך, ניסע באוטובוס לתצפית רחבעם בהר הזיתים ומשם נצעד ברגל כשלוש דקות עד למקום קברו.

פרטי מסלול

חבל ארץ: ירושלים

אורך מסלול ההליכה: 3.5 ק"מ

נקודת התחלה: מרכז מורשת בגין, רחוב ש"א נכון 6, ירושלים

נקודת סיום: ביתו של מנחם בגין, רחוב פרחי חן 17, שכונת יפה נוף, ירושלים

עונה מומלצת: כל השנה, למעט ימי גשם

מגבלות: יש להתעדכן בשעות הביקור בהר הרצל ובמרכז מורשת בגין.

דרגת קושי: קלה-בינונית

נגישות: בר נגישות

ציוד נדרש: לא נדרש ציוד מיוחד

אתרים בתשלום: מרכז מורשת בגין, לתיאום ביקור מראש: 02-5652020

תיאור האתרים שבמסלול

מרכז מורשת מנחם בגין (1), רחוב ש"א נכון 6

ב-1998 נקבע החוק להנצחת מנחם בגין, שקבע שיש להקים מרכז להנצחת זכרו של מנחם בגין ולחקר המאבק הציוני לעצמאות ישראל. מרכז מורשת מנחם בגין הוקם כבר בשנת 1999. המרכז הוא מפעל הנצחה ממלכתי לאחד המנהיגים הגדולים ביותר של העם היהודי במאה ה-20. שמו של מנחם בגין חקוק בתולדות העם היהודי כמפקד האצ"ל, כמנהיג האופוזיציה בכנסת וכראש ממשלת ישראל. המרכז מנציח לדורות את מורשתו של מנחם בגין כלוחם אמיץ, גאה וחסר מורא, אשר פעל למען חירותו של העם היהודי, למען עתידו ולמען קיומו הבטוח בארצו.

טחנת הקמח בשכונת משכנות שאננים (2)

באוקטובר 1946, החליט האצ"ל להוציא לפועל פיגוע בקו הרכבת יפו-ירושלים. הוחלט לפוצץ את תחנת הרכבת בירושלים. פעולת האצ"ל השתבשה, ולוחם אצ"ל נפצע. הוא הוחבא בשכונת ימין משה, הסמוכה למקום שבו אנו עומדים עכשיו. הפצוע, מאיר פיינשטיין, ושותפו משה ברזני נתפסו, והבריטים החליטו לתלות אותם בירושלים, בשונה משאר ההוצאות להורג בתלייה שנעשו בכלא עכו, כדי להראות שהם אינם מפחדים מהמתרת. כידוע, פיינשטיין וברזני אחזו ברמון נפץ ביניהם, פוצצו אותו וגרמו למותם. הם העדיפו להמית עצמם ולא להניח לבריטים להרוג אותם. בשנת 1981, במערכת הבחירות לכנסת, נשא בגין נאום שקיבל את השם "נאום הצ'חצ'חים",

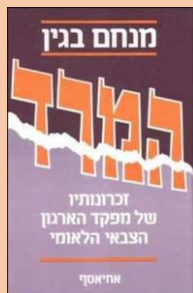
כתגובה לדבריו של הצעיר דודו טופז, ובו הוא העלה על נס את פועלם של משה ברזני ומאיר פיינשטיין ואת גבורתם. למעשה, בנאום זה, קרא בגין לאחדות בעם ישראל ובין יהודים – ולא משנה כלל מה מוצאו של כל יהודי. מנחם בגין ביקש להיקבר סמוך עד כמה שאפשר לפיינשטיין וברזני, בבית הקברות היהודי העתיק בהר הזיתים, ולא בחלקת גדולי האומה בהר הרצל.

(קישור לנאום הצ'חצ'חים של מנחם בגין)

מלון המלך דוד (3), רחוב דוד המלך 23

בשנת 1929, החליטה משפחה יהודית ממצרים לבנות מלון פאר בירושלים. בשנת 1938, חכרו השלטונות הבריטים את האגף הדרומי של המלון לצורך משרדים של השלטון הבריטי בירושלים. בימי מלחמת העולם השנייה, הצטרף היישוב היהודי בכללו למאבק הבריטי בגרמנים הנאצים. לאחר המלחמה, כאשר לא נראה שהשליטים הבריטים מקלים את יחסם ליהודים, החליטו המחתרות העבריות להתאחד תחת קורת גג אחת, להקים את תנועת המרי העברי ולפעול נגד השלטון הבריטי בארץ ישראל. אחת המשימות של אנשי אצ"ל בשליחות תנועת המרי הייתה לפוצץ את מלון המלך דוד. ביולי 1946, חדרו לוחמי אצ"ל למטבח המלון כשהם נושאים 350 ק"ג חומר נפץ. בפיצוץ נהרגו 91 אנשים ועשרות נפצעו. עם היוודע ממדי האסון, תבעו מפקדי תנועת המרי וחברי הנהגת ההגנה מארגון האצ"ל לקבל על עצמו את האחריות לפיצוץ זה, וכך היה. באותם ימים, עמד מנחם בגין בראש ארגון האצ"ל. בגין הוא שחתם עם שאר המחתרות על ההסכם להקמת תנועת המרי, והוא שקיבל על עצמו את האחריות לפיצוץ מלון המלך דוד. הבריטים הציעו סך חמשת אלפים לשי"ט על ראשו של מנחם בגין, סכום עתק באותם ימים.

מודעת מבוקשים על ידי הבריטים, מודעת המרכז למורשת מנחם בגין
מלון המלך דוד לאחר הפיצוץ, מתוך: **ויקיפדיה** כריכת ספרו של מנחם בגין

בית פרומין (4), רחוב המלך ג'ורג' 24

לפני מלחמת העצמאות, בנתה לעצמה משפחת פרומין בניין טיפוסי בעל שלוש קומות שנועד למגורים ולמסחר. לאחר מלחמת העצמאות, חיפשה הכנסת הראשונה מקום להשתכן בו קבע בירושלים, שכן עד אז נערכו הישיבות בתל אביב, כל פעם במקום אחר. בית פרומין נבחר להיות מקום משכנה של הכנסת הראשונה, והיא שכנה בו משנת 1950 ועד שנת 1966, אז עברה למשכנה המוכר לנו כיום בגבעת רם.

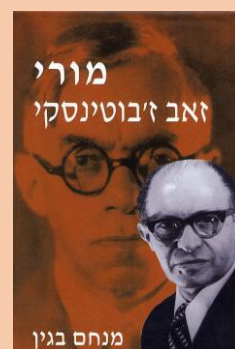
כאשר קמה המדינה, הייתה הארץ במצב של מלחמה. ההוצאות על ביטחון, על שירותים לאזרחים ועל קליטת העולים הותירו את המדינה כמעט ללא אמצעים לקיומה. המדינה החלה במשא ומתן ישיר עם הגרמנים בעניין פיצויים אישיים. מרגע חשיפת המשא ומתן, געשה הארץ. ויכוח סוער במיוחד התעורר בין יושבי הארץ בכלל ובין חברי הכנסת בפרט. בינואר 1952, כשהסכם השילומים עלה לדיון במשכן הכנסת שבבית פרומין, ערכו מתנגדי ההסכם הפגנה מול בית פרומין. בהפגנה זו נאם יושב ראש מפלגת חירות, חבר הכנסת מנחם בגין. המפגינים ביקשו למנוע את המשך המשא ומתן עם הגרמנים ואת קבלת הפיצויים מממשלת גרמניה. בגין דיבר בחריפות נגד הממשלה, וכך אמר בין היתר: "ממשלה זו, שתפתח במשא ומתן עם המרצחים משמידי עמנו, תהיה ממשלת זדון שתבסס את שלטונה על כידון ורימון" (מתוך נאום נגד הסכם השילומים, 1952). המוני המפגינים השליכו אבנים לעבר חלונות הכנסת ואף פצעו את אחד מיושבי אולם המליאה. בעקבות נאומו החריף של בגין, הוא הורחק מהכנסת לכמה חודשים. בגין טען שבחתימה על ההסכם עם הגרמנים יש מעין מחילה וכפרה על שעשו ליהודי אירופה וכי אין לקבל כל סכום כסף מממשלת גרמניה המערבית. ראו עוד על [הסכם השילומים](#).

בית פרומין, מתוך: ויקיפדיה, צילום: הנס פין, לע"מ

[קבר זאב ז'בוטינסקי \(5\)](#), הר הרצל

רבות נכתב וסופר על זאב ז'בוטינסקי. בתחנה זו, ננסה להבין את הקשר העמוק בין ז'בוטינסקי לבגין. מנחם בגין נולד בבריסק שברוסיה. הוא חי בפולין שבין מלחמת העולם הראשונה לשנייה, ותקופת חיים זו עיצבה את דמותו. בגין גדל באזור שידע חוויות אנטישמיות רבות לאורך השנים. באותן שנים, היה מצבם הכלכלי של יהודי מזרח אירופה כבי רע, והמשכילים שביהודים חיפשו פתרון למצב כלכלי בעייתי זה. חלקם היו בטוחים שהשתלבות היהודים בין הגויים תשפר את מעמדם, אך ז'בוטינסקי טען שהיהודים אינם צריכים להשתלב עם שאר הפועלים אלא לחבור יחד ולהקים חברה חדשה. ז'בוטינסקי חידד את הקשר שלנו לדגלנו, דגל היהודים, ולא לדגל האדום ולשאר דגלי הפועלים. ז'בוטינסקי הזכיר פעמים רבות את חשיבותה של השפה העברית. מנחם בגין נחשף לרעיונות תנועת בית"ר ולערכי הציוניים של ז'בוטינסקי, שעמד בראשה, ועד מהרה היה לפעיל מרכזי בתנועה זו. בעוד בארץ

ישראל הייתה מפלגת הפועלים בהגמוניה, במזרח אירופה דבקו רבים בתנועת בית"ר. יש הטוענים שבגין הושפע מאוד מהאנטישמיות שחוזה, מרוח בית"ר וממורו וחברו ז'בוטינסקי, ואלו השפיעו על דרכיו ועל פעולותיו במדינה בכל הקשור לזכותנו על הארץ ולתודעתנו הלאומית.

ביתו של מנחם בגין (6), רחוב שלמה צמח 1

באוגוסט 1983, הודיע ראש הממשלה מנחם בגין שאינו יכול עוד, כדבריו, וכי בכוונתו להתפטר מראשות הממשלה ולפרוש מהחיים הציבוריים. מרגע פרישתו, הסתגר בגין בביתו שברחוב שלמה צמח ומיעט לצאת משם. הוא לא התראיין לכלי תקשורת ולא נאם בפומבי כפי שעשה בהצטיינות בעבר. אולי פרישתו של בגין קשורה במותה של רעייתו עליזה, אולי בדיכאון שאחז בו, אולי במספר ההרוגים הגבוה במלחמת לבנון הראשונה, אולי במפגינים מול ביתו שהביעו את התנגדותם להמשך הלחימה בלבנון, ואולי הביאו לכך סיבות שאין לנו יודעים אותן. בגין נפטר בשנת 1992. בבקשה שהעביר למוזכירו האישי, יחיאל קדישאי, ביקש בגין להיקבר בהר הזיתים, ליד מאיר פיינשטיין ומשה ברזני, עולי הגרדום. עוד ביקש שהלווייתו לא תהיה ממלכתית ושעל קברו ישירו את המנון האצ"ל ואת שיר בית"ר שחיבר ז'בוטינסקי.

ביתו של מנחם בגין ברחוב שלמה צמח 1 בירושלים. צילום: רוני פירו

גן אוסטרליה (7), יער ירושלים

בשנים הראשונות לאחר קום המדינה, הייתה ירושלים עיר קטנה, ומסביבה הרי טרשים קירחים. יוסף וייץ, מראשי קרן קיימת לישראל, יזם את נטיעתו של גוש יער גדול ממערב לעיר. ואכן, בשנת 1956, נטע נשיא המדינה השני, יצחק בן צבי, את העץ הראשון ביער ירושלים. מייד אחר כך, המשיכה קק"ל במרץ במפעל הייעור, ולאחר שנים מעטות השתרע יער ירושלים על פני כ-3,500 דונם.

בתקופת המנדט הבריטי, חוקק חוק "פקודת היערות", שמטרתו, כמובן, לשמור על היערות מכריתה ללא השגחה. חוק זה תקף גם היום. לאחר מלחמת ששת הימים, גדלה העיר בקצב מסחרר, ושטחו של היער צומצם למחציתו. היער משמש הריאה הירוקה של ירושלים.

קברו של מנחם בגין (8) הר הזיתים כאמור, ישנה אפשרות לנסוע אל הר הזיתים לסיים את היום בסמוך לקברו של מנחם בגין.

טבלת פעילות – מהלך יום השדה

מקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	דגש מיוחד	הערות	זמן	ציוד מיוחד
מרכז מורשת מנחם בגין (1)	היכרות ראשונית עם דמותו של בגין	המורה יעמוד בכניסה החיצונית למתחם וישאל: מי זה מנחם בגין? במה זכה שהוקם מרכז למורשתו? מה היא מורשתו? המנחה ינהל דיון על דמותו של בגין. תלמיד מתנדב יקבל מהמדריך ציר זמן של חייו של בגין ויקריא בפני הכיתה.	יש לשים לב לזמני פתיחת מרכז מורשת בגין אם רוצים להיכנס להתרשם מהמקום או לצורך שירותים ומילוי מים.	כניסה ללובי מרכז מורשת בגין אינה מצריכה תיאום, אך סיור במקום מצריך תיאום.	10 דק'	נספח א': ציר זמן של חייו של מנחם בגין
טחנת הקמח בשכונת משכנות שאננים (2)	נאום הצ'י'צחים וחשיבותה של אחדות ישראל בעיני בגין	המדריך יתאר את פעילות האצ"ל בניסיון לפיצוץ תחנת הרכבת בירושלים. בנוסף, המורה ישמיע את נאומו של בגין וידון עם התלמידים בדבר אחדות עם ישראל, שהייתה חשובה כל כך לבגין. התייחסות למשכנות שאננים ולימין משה עד 1967 כמשכנות עוני	קישור לנאום הצ'י'צחים:	הפעלת הסרטון של נאומו של בגין, "נאום הצ'י'צחים"	20 דק'	רמקול נספח ב': נאום הצ'י'צחים
מלון המלך דוד (2)	פיצוץ מלון המלך דוד על ידי לוחמי האצ"ל והפרס הכספי על ראשו של בגין	התלמידים יאתרו את מקום הפיצוץ, והמדריך יסביר את הידרדרות הקשר עם הבריטים ואת הרקע להקמת תנועת המרי. בנוסף, יתאר את מהלך פעולת הפיצוץ וכן את רצונם של הבריטים לתפוס את מנחם בגין בכל מחיר.	התלמידים יקבלו תמונה של המלון לאחר הפיצוץ ויאתרו את מקום ההרס בעבר בבניין המשופץ כעת העומד לנגד עיניהם.	מקום ישיבה מומלץ בעת פעילות זו הוא בכניסה למרכז ימק"א, הממוקם מול המלון. מנקודה זו אפשר לראות את כל המלון וכן מקום מוצל, שקט יחסית ונוח לישיבה.	15 דק'	נספח ג': תמונה של מלון המלך דוד לאחר הפיצוץ נספח ד': תמונתו של בגין בכרזות בריטיות הנושאות את הכיתוב "wanted"
"בית פרומין" (4)	נאום בגין בעניין כספי	המורה יתאר את המצב הכלכלי הקשה בימי ראשית המדינה ואת הדיונים	קשה להדריך בעמידה בחזית הבניין וזה אף	המחלוקת בכיתה בדבר כספי הפיצויים מעידה עד	15 דק'	נספח ה': כרטיסיות בעד ונגד כמספר

**אגף של"ח וידיעת הארץ
בעקבות נשיאים וראשי ממשלות**

התלמידים בכיתה		כמה הדיון בנושא זה בעבר היה קשה כפל וכפליים ואף הוביל לפעולות קשות ואלימות.	עלול להיות מסוכן בשל הקרבה לכביש ובשל היות המדרכה צרה. ההמלצה היא להראות את הבניין ואז לעבור אל צידו של הבניין ושם להתמקד בפעילות.	בכנסת בדבר קבלת השילומים, בהזגשת פעולותיו של בגין בנושא. לפני שיעסוק בדעתו של בגין, המורה ישאל מה דעתם של התלמידים בדבר קבלת כספי הפיצויים : האם להיות פרגמטי ולקבל את הכסף מהגרמנים או ללכת עם האידאולוגיה עד הסוף ולא לקבל מגרמניה אף לא דולר אחד גם כשאין כלל כסף בקופה הציבורית. בסוף, המורה יערוך הצבעה בעד ונגד הסכם השילומים.	השילומים	
	25 דק'	האוטובוס אינו יכול לעמוד זמן רב בתחנת האוטובוס הסמוכה, ולכן יש להקדים את הגעת התלמידים להגעת האוטובוס.		נסיעה מבית פרומין לכניסה הראשית להר הרצל		נסיעה להר הרצל
נספח ו' : תמונת ספרו של בגין על דמותו של ז'בוטינסקי תלמיד יחזיק בדגל ישראל גדול לאורך הפעילות.	20 דק'	המורה יבקש מהתלמידים לבחור שני סממנים ציוניים שמוסכמים על כל הכיתה. לפני יותר ממאה שנים, הדגיש ז'בוטינסקי את הדגל ואת השפה העברית וטען שבאמצעותם תחזור האומה לתחייה.		בתחנה זו, המורה יעסוק בדמותו של זאב ז'בוטינסקי. הוא יסקור את ילדותו, את פועלו בבית"ר, את יחסו לשפה העברית ולדגל, וכן יעסוק בערכיו הציוניים של ז'בוטינסקי כפי שנגלו לבגין. המורה ידון עם התלמידים בייחודם של הדגל העברי ושל השפה העברית, נושא שז'בוטינסקי הזכיר פעמים רבות בנאומו.	רעיונותיו של ז'בוטינסקי והגותו והשפעתם על בגין	קבר זאב ז'בוטינסקי (5)
	15 דק'		יש להשתדל לא להפריע למשפחה שגרה כיום בבית זה, לא בהדרכה בקול רם סמוך לבית ולא בחסימת הגישה לבית.	המורה יערוך סקירה היסטורית על השנים האחרונות בחייו של מנחם בגין – מימי מלחמת לבנון דרך ההסתגרות בבית ועד פטירתו. המורה ישאל את התלמידים : איפה לדעתכם בחר בגין להיקבר על פי מה שלמדתם לאורך הסיור?	אחרית ימיו של בגין ובקשתו בעניין מקום הקבורה	ביתו של מנחם בגין (6)

				לאחר שהתלמידים יענו כל מיני תשובות, המורה יראה להם תמונה של קברו הסמוך לקברי פיינשטיין וברזני בהר הזיתים.		
רמקול נספח ז': השיר "בענווה ובגאון"	25 דק'	נחתום מעג"ל של"ח זה בשיר "בענווה ובגאון" של עמיר בניון.	קישור לשיר של עמיר בניון לזכרו של בגין, "בענווה ובגאון": 	עסקנו רבות בדמותו של בגין וראינו שמנהיג גדול זה לא היה מורם מעם ולא חיפש פאר והדר – דבר הבא לידי ביטוי בהקשרים שונים. כנראה תכונה זו חיברה בין בגין לבין שכבות רבות באוכלוסייה. נדון עם התלמידים בשאלה מה הוא סוד קסמו של מנחם בגין, ונשאל לאלו פעולות או תכונות שלו הם התחברו.	מעגל של"ח וסיכום	גן אוסטרליה – יער ירושלים (7) נספח : מעגל של"ח
נספח ח : תמונת קברו של בגין היפר קישור זה מפנה לאתר אינטרנט המסייע בניווט לקברו של בגין	15 דק'	ההגעה להר הזיתים מצריכה לפעמים ליווי נשק, יש לשים לב להנחיות הלשכה לתיאום טיולים.	על המורה להקפיד להגיע לקברו של מנחם בגין בסיוור ההכנה כדי למנוע טעויות בהגעה לקבר.	לפני ההגעה לקברו, המורה ישאל את התלמידים מה נראה להם ראוי לכתוב על מצבת ראש הממשלה בגין, התלמידים יעלו השערות. לאחר מכן, יצעדו לקברו של בגין. המורה יבקש מאחד התלמידים לקרוא את שכתוב על קברו וכולם ישימו לב לכיתוב המינימלי, שאינו מעיד על כך שכאן קבור ראש ממשלה. המורה ינהל דיון בשאלה מהי ענווה ואיך תכונת נפש זו השפיעה לדעתם על בגין האיש.	ענוותנותו של מנחם בגין	קבר מנחם בגין בהר הזיתים

מעגל של"ח – במהלך הסיור, התוודענו לתכונותיו של מנחם בגין ולפעולות רבות שעשה. ראינו שבגין היה אדם צנוע, ספרטני, אידאולוג ללא פשרות, נואם בחסד, איש ארץ ישראל השלמה, מפקד, אדם רגיש, איש משפחה, מחנך. לאילו מתכונותיו ופעולותיו של בגין אתה, המודרך, מתחבר? מהו סוד קסמו של מנחם בגין שבזכותו הצליח להתחבר לשכבות באוכלוסייה ולא להתנשא ולהיות מורם מעם?

קישור לשיר של עמיר בניון לזכרו של בגין "בענווה ובגאון":

מטבע זהב בדמות דיוקנו של מנחם בגין בעת קבלת פרס נובל לשלום,
מתוך: אתר החברה הישראלית למדליות ולמטבע

נספח א': ציר זמן בחייו של מנחם בגין

נולד	מפקד <u>באצ"ל</u>	מנהיג חרות	נבחר לראשות הממשלה	הסכם שלום עם מצרים	מלחמת לבנון	התפטרותו והסתגרותו	נפטר
1913	1943	1948	1977	1977	1982	1983	1992

נספח ב': קישור לנאום הצ'חצ'חים

נספח ג': תמונה של מלון המלך דוד לאחר הפיצוץ

נספח ד': תמונתו של בגין בכרזה בריטית הנושאת את הכיתוב
- "wanted"

בעד

נגד

נספח ה': כרטיסיות

נספח ו': תמונת ספרו של בגין על דמותו של ז'בוטינסקי

נספח ז': תמונת קברם של מנחם בגין ושל רעייתו,
סמוך לקברי פיינשטיין וברזני

נספח ח': קישור לשיר "בענווה ובגאון"